

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1965/6
Podgorica, 20.11.2023. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore”, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru gospodina Petra Marković (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1965 od 11.10.2023. godine), direktorica Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Odbija se prigovor Petra Markovića (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1965 od 11.10.2023. godine) na rad privrednog društva Lokalni javni emiter „Radio televizija Podgorica” d.o.o. iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Gradska televizija”.
2. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.
3. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
4. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 11.10.2023. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija”) dostavljen je prigovor gospodina Petra Markovića, na rad Lokalnog javnog emitera „Radio televizija Podgorica” d.o.o. iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Gradska TV” (zaveden kod Agencije pod br. 02-1965 od 11.10.2023. godine)

Prigovor se odnosi na informativnu emisiju „Dnevnik”, koja je emitovana dana 10. septembra 2023. godine.

Podnosilac prigovora navodi da je „u emisiji (Dnevnik 2) došlo je do kršenja Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima na način što nije ispoštovano pravilo druge strane i član 11 st.1, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike. Programski sadržaji ne smiju tendenciozno promovisati interese jedne političke stranke ili bilo koje grupe ili pojedinca, posebno ukoliko su takvi sadržaji emituju sistematično tokom određenog vremenskog perioda.”

Ističe da je u predmetnom programskom sadržaju „voditeljka i urednica ‘Dnevnika 2’, Bojana Dabović, govori gledaocima i slušaocima: ‘Gotovo svi segmenti državnog i civilnog aparata u Crnoj Gori potpali su u poslednje tri godine pod kontrolu predsjednika Srbije Aleksandra Vučića, ocijenili su sagovornici emisije ‘Hej Sloveni’, na Gradskoj. Ističu da se i sada prilikom formiranja nove Vlade po mišljenje ide u Beograd. Poručuju, dok god Srbija na susjede gleda kao na potencijalni plijen, region neće imati mira”.

Dalje se navodi da „ je slijedio video prilog novinarkе i urednice Bojane Dabović ‘vlast u Crnoj Gori je u poslednje tri godine dozvolila da se srpski predsjednik Aleksandar Vučić prema njoj ophodi kao gospodar prema slugi’, ocijenio je Predrag Bošković, ‘ u Crnoj Gori sama vlast je pod direktnom kontrolom Aleksandra

Vučića, mediji su pod direktnom kontrolom Aleksandra Vučića, nevladine organizacije u velikom broju su pod njegovom kontrolom... on ima apsolutno monopol, nad vlašću u Crnoj Gori."

Podnosilac prigovora ukazuje i na izjavu Aleksandra Olenika, potpisanog kao poslanika liste „Vojvodina“ u Skupštini Srbije, koja je emitovana u ovoj informativnoj emisiji: „...što da Crna Gora nema suverenitet više, da Beograd odlučuje, u najvećeme dijelu, u najbitnijim stvarima, i to ne Beograd nego Aleksandar Vučić. Da teritorijalni integritet ima i da niko ne ugrožava i to nije sporno, ali subjektivitet u zadnja dva toka izbora nema i svi oni koji nešto odlučuju o Crnoj Gori, pre nego što odluče o Crnoj Gori idu u Beograd po mišljenje ili im se se ono helikopterom, uz onu oružanu pratnju dostavi ovde."

U prigovoru se ukazuje i na prilog u kome je citirana izjava istoričara Admira Lisice; „Svaki trenutak nestabilnosti u Crnoj Gori, Srbija će iskoristiti... i pokušavati da na sve druge načine pokuša destabilizirati prilike, da pokuša izazvati određenu konfrontaciju. Crnoj Gori treba jedna stabilna Vlada jedna proevropska Vlada, koja će pružiti ruku regionu..."

Na kraju navodi da „tri minuta i tri sekunde navedenog ‘Dnevnika 2’, javnog emitera, emitera svih građana Glavnog grada, suverene, međunarodno priznate države, članice Nato pakta, urednica i voditeljka Bojana Dabović, daje građanima stranih država, Srbije i drugih, da retorički-propagandistički ‘kontaminiraju’ međusudsjedske odnose država iz susjedstva. U navedenoj emisiji nije izbjegnuta razumna sumnja u objektivnost voditeljke i urednice dnevnika Bojane Dabović, a gledaoci i gledateljke su ostali uskraćeni za reagovanje druge strane, nakon emitovanog priloga i u navedenoj emisiji nijesu ispoštovani profesionalni principi i standardi javnog emitera iz razloga što u emitovanoj emisiji nije ispoštovan princip i standard: pravедnost, uravnoteženost izvještavanja, objektivnost, tačnost, kredibilitet."

Agencija je dana 12.10.2023. godine zatražila od emitera da dostavi snimke emitovanog sadržaja, na koji se podnijeti prigovor odnosi (akt broj 02-1965/1 od 12.10.2023. godine).

Emiter je dana 18.10.2023. godine Agenciji dostavio traženi snimak emitovanog programa (akt broj 02-1965/2 od 24.10.2023. godine).

Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programskog sadržaja i sačinio nalaz (akt broj 02-1965/3 od 26.10.2023. godine). Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje odgovornosti zbog kršenja Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i izdatog Odobrenja za emitovanje i uputila je tim povodom emiteru zahtjev za izjašnjenje (akt broj 02-1965/4 od 31.10.2023. godine).

U ostavljenom roku emiter je dostavio Izjašnjenje (akt broj 02-1965/5 od 06.11.2023. godine) u kome je naveo da je „prigovor u potpunosti neutemeljen i neosnova, iz razloga što se RTV Podgorica strogo pridržava najbolje novinarske prakse i standarda u skladu sa članom 10 Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama, kao i domaćeg zakonodavstva“.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog programskog sadržaja došlo do kršenja Pravilnika, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Načelo objektivnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja. Kada između elektronskog medija i pojedinaca i/ili organizacija postoji interesna povezanost, onda se ta povezanost u programu mora jasno naglasiti (čl. 4 st. 1 tač. i) Pravilnika).
- Načelo nepristrasnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisane izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog (čl. 4 st. 1 tač. j) Pravilnika).
- Članom 7 st. 1 tač. a) Pravilnika propisana je obaveza emitera koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da

doprinosu slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu.

- Članom 8 st. 1 Pravilnika je predviđeno da su u proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane.
- Članom 11 st. 1 Pravilnika propisano je da programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru i Izjašnjenju emitera, kao i uvida u snimak emitovanog sadržaja, Agencija je konstatovala sljedeće:

1. Emiter je dana 10. septembra 2023. godine emitovao informativnu emisiju „Dnevnik 2“ (24 minuta 23 sekunde) i u okviru nje izdvojeni prilog (2 minuta 58 sekundi), čiji je opis dat u tač. 2.
2. U terminu od 07:20 do 10:18 minuta (2 minuta 58 sekundi) emitovan je prilog sljedeće sadržine:

Najava (voditeljka): „Gotovo svi segmenti državnog i civilnog aparata u Crnoj Gori potpali su, u posljednje tri godine, pod kontrolu predsjednika Srbije Aleksandra Vučića, ocijenili su sagovornici emisije 'Hej Sloveni!' na Gradskoj. Ističu, da se i sada, prilikom formiranja nove vlade, po mišljenje ide u Beograd. Poručuju da, dok god Srbija na susjede gleda kao na potencijalni plijen, region neće imati mira.“

Novinarski tekst (OFF): „Vlast u Crnoj Gori je u posljednje tri godine dozvolila da se srpski predsjednik Aleksandar Vučić prema njoj ophodi kao gospodar prema slugi, ocijenjuje Predrag Bošković i dodaje da se to može uočiti i tokom formiranja nove vlade.“

U nastavku je emitovan segment iz emisije „Hej Sloveni!“ i izjava g. Predraga Boškovića data tokom gostovanja u istoj.

Predrag Bošković (potpis: DPS): „...U Crnoj Gori je sama vlast pod direktnom kontrolom Aleksandra Vučića. Mediji su pod direktnom kontrolom Aleksandra Vučića. Nevladine organizacije, u velikom broju, su pod direktnom njegovom kontrolom. Dakle, njemu to nije trenutno potrebno kad je Crna Gora u pitanju, jer on ima, apsolutno, monopol nad vlašću u Crnoj Gori...“.

Novinarski tekst (OFF): „Mehanizam za urušavanje institucija koji je razvio u Srbiji i finansijski kapaciteti koje je pribavio, Vučić sa lakoćom može i plasira u Crnoj Gori, kaže Aleksandar Olenik.“

U nastavku je emitovan segment iz emisije „Hej Sloveni!“ i izjava g. Aleksandra Olenika data tokom gostovanja u istoj.

Aleksandar Olenik (potpis: poslanik liste Vojvođana u Skupštini Srbije): „...I to je ono što sada živimo i što ja umem da kažem u Srbiji, pa me onako gledaju malo čudno, to je da Crna Gora nema suverenitet više, da Beograd odlučuje, u najvećem delu, u najbitnijim stvarima i to ne Beograd, nego Aleksandar Vučić. Da teritorijalni integritet ima, jel' ga niko ne ugrožava u Crnoj Gori, to nije sporno, ali subjektivitet u ovih zadnjih dva turnusa izbora nema i svi oni koji nešto odlučuju u Crnoj Gori, pre nego što odluče idu u Beograd po mišljenje ili im se ono helikopterom, uz onu oružanu pratnju, dostavi ovde...“.

Novinarski tekst (OFF): „Da u Crnoj Gori u posljednje tri godine vlada totalna politička nestabilnost i netrpeljivost na javnoj političkoj sceni smatra i istoričar Admir Lisica. A svaki trenutak nestabilnosti u Crnoj Gori, dodaje, Srbija će iskoristiti.“

U nastavku je emitovan segment iz emisije „Hej Sloveni!“ i izjava g. Admira Lisice data tokom uključenja u istu.

Admir Lisica (potpis: spoljnopolitički komentator): „Ne očekujem da će u Crnoj Gori se desiti, ne daj Bože, neko ratno stanje. Crna Gora je članica, naravno, NATO saveza, ali da će Srbija pokušavati na sve druge načine da pokuša destabilizirati prilike, da pokuša izazvati određenu konfrontaciju, to je tačno. Crnoj Gori treba jedna stabilna vlada, treba jedna proevropska vlada koja će pružiti ruku regionu koja će i Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj i Kosovu biti jedan iskreni prijatelj koji će pokušavati teške teme da ostavi po strani i da se jednostavno posvete nekoj budućoj saradnji za dobrobit svih građana ovog regiona.“

Novinarski tekst (OFF): „Sve ovo nije moguće bez Srbije koja je usmjerena ka Evropi, kaže Lisica. Dok god, kako zaključuje, zvanični Beograd gleda na Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu kao potencijalni plijen, region neće imati mira.“

Kao pokrivalice za navedeni tekst korišćeni su snimci sa nekog od zvaničnih susreta g. Dritana Abazovića i g. Aleksandra Vučića, bez prostornog i vremenskog određenja, te kadrovi na kojim je prikazana Narodna skupština Republike Srbije u Beogradu. Takođe su prikazani i snimci iz Skupštine Crne Gore nastali tokom parlametarnog zasjedanja, bez prostornog i vremenskog određenja. Na samom kraju priloga prikazan je g. Aleksandar Vučić tokom sastanka sa evropskim zvaničnicima, kao i panoramski snimci grada Beograda.

3. Uvažavajući pravo na slobodu izražavanja i uređivačku autonomiju medija, oni su slobodni da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, a da pri tome ne prekrše propise. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da, u skladu sa njegovom uređivačkom politikom, pribavlja, objavljuje i prenosi informacije od interesa za javnost, te da objavljuje, prenosi informacije ili komentariše pojave, događaje i postupke pojedinaca, uz obavezu da komentare jasno odvoji od ostalih vijesti i informacija, posebno onih kojih se odnose na istu temu. Dakle, emiteri imaju pravo da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, ali moraju voditi računa da pri tome ne prekrše propise, odnosno da se pridržavaju već pomenutih načela.
4. Emitovani prilog sadrži osvrt na političku situaciju u Crnoj Gori, kao i proces formiranja nove Vlade nakon parlamentarnih izbora, što se može smatrati pitanjem od javnog interesa. Pravo je emitera da objavi ocjene i stavove različitih subjekata o aktuelnim političkim prilikama u Crnoj Gori.
5. Izbor sagovornika spada u domen uređivačke slobode i slobode izražavanja emitera, a za njihove izjave i mišljenje emiter nije odgovoran, niti se može govoriti da je novinar na pristrasan način odobravao ili omogućio njihovo iznošenje. Na iznošenje svog stava sagovornici imaju pravo u okviru svoje slobode mišljenja i izražavanja, a pravo da ga čuju imaju i gledaoci, u okviru njihovog prava na informisanje.
6. Svoje stavove u vezi sa političkom situacijom u Crnoj Gori, iznosili su sagovornici u prilogu, a ne novinar, pri čemu su mišljenja i komentari sagovornika bili prepoznatljivi i odvojeni od činjeničnog izvještavanja. Novinar je određenim segmentima preneo-citirao izjave pojedinih sagovornika, koje su oni dali u emisiji 'Hej Sloveni' ali jasno naglašavajući o čijim se izjavama radi. Dakle, radi se o mišljenjima koja su ova lica iznijela na osnovu svog tumačenja, a pravo emitera da slobodno prenese ovakve stavove prati pravo druge strane da na njih reaguje podnošenjem ispravke ili odgovora.
7. Navodi sagovornika („*Vlast u Crnoj Gori je u posljednje tri godine dozvolila da se srpski predsjednik Aleksandar Vučić prema njoj ophodi kao gospodar prema slugi*“), predstavljaju njegovo mišljenje/stav na čije iznošenje ima pravo u okviru svoje slobode izražavanja. Treba imati u vidu da, kroz informativno-politički program, emiter treba da ima slobodu da se bavi bilo kojim temom, događajem ili pitanjem, sve dok za to postoje uređivački razlozi i interes javnosti. Pri tome, izbor sagovornika predstavlja jedan od elemenata njegove uređivačke slobode i slobode izražavanja.

8. Takođe, sloboda načina uređivanja i pristupa temi koju emiter obrađuje spada u domen njegove uređivačke slobode i slobode izražavanja i u ovom slučaju se ne može tumačiti kao kršenje načela objektivnosti ili nepristrasnosti. Naime, nepristrasnost ne znači, nužno, da je svakom mišljenju koje je plasirano u programu, neophodno suprostaviti drukčije mišljenje, već je ključno da iznijeta mišljenja ne smiju biti pogrešno ili iskrivljeno interpretirana.
9. Emiter nije prekršio čl. 8 Pravilnika, a naročito se ne može smatrati odgovornim za kršenje načela objektivnosti ili nepristrasnosti, jer prilikom prenošenja izjava sagovornika nije dao bilo kakav stav, mišljenje ili komentar, kojim bi njegovo lično uvjerenje ili mišljenje diskriminatorno uticalo na način predstavljanja sadržaja, niti je uređivačkom intervencijom ili komentarom favorizovao jednu stranu ili neistinито predstavio predmet informativnog sadržaja.
10. Emitovani prilog ne sadrži elemente koji ukazuju na kršenje „načela nepristrasnosti“ odnosno „načela objektivnosti“, koja obavezuje elektronski medij „da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara“, odnosno da „u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinито predstavio predmet informativnog sadržaja“.
11. U predmetnom slučaju emiter nije prekršio „pravilo druge strane“, jer prilog ne predstavlja rezultat izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste. Da je to bio slučaj onda bi emiter imao obavezu da, saglasno „pravilu druge strane“, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način. U prilogu nije riječ o raspravi, polemici i sl., niti se on bavi utvrđivanjem stavova različitih strana o konkretnom pitanju (čemu služi „pravilo druge strane“).

Saglasno navedenom, s obzirom da emitovanjem predmetnog sadržaja nije došlo do programskih standarda propisanih Zakonom o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije ili izdatim Odobrenjem za emitovanje br. O-TV-J-10, može se konstatovati da nema osnova za izricanje bilo kakve upravno-nadzorne mjere protiv emitera.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 116 Zakona o upravnom postupku, donijela odluku kao i dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije www.aemcg.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Gospodin Petar Marković
- Lokalni javni emiter „Radio televizija Podgorica“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Služba za opšte poslove i odnose sa javnošću
- Arhiva

Pripremila: Jelena Ninović Đuričić

Odobrila: Jadranka Vojvodić